

SYLABUS – OPIS ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU

I. Informacje ogólne

1. Nazwa zajęć/przedmiotu: **Bogactwo i nędza narodów: ścieżki rozwoju społeczno-gospodarczego w XIX-XXI wieku**
2. Kod zajęć/przedmiotu: 18-BINN-SRSG-01uwm2
3. Rodzaj zajęć/przedmiotu (obowiązkowy lub fakultatywny): fakultatywny – wykład mistrzowski
4. Kierunek studiów: historia
5. Poziom studiów (I lub II stopień, jednolite studia magisterskie): II stopień
6. Profil studiów (ogólnoakademicki / praktyczny): ogólnoakademicki
7. Rok studiów (jeśli obowiązuje): I-II
8. Rodzaje zajęć i liczba godzin (np.: 15 h W, 30 h CW): **30 h W**
9. Liczba punktów ECTS: 3
10. Imię, nazwisko, tytuł / stopień naukowy, adres e-mail prowadzącego zajęcia:
prof. UAM dr hab. Roman Macyra – macyra@amu.edu.pl
11. Język wykładowy: polski
12. Zajęcia / przedmiot prowadzone zdalnie (e-learning) (tak [częściowo/w całości] / nie): nie

II. Informacje szczegółowe

1. Cele modułu zajęć/przedmiotu:

Student powinien opanować wiedzę (fakty i ich umiejętność interpretacji) dotyczącą głównych lub kluczowych zjawisk i procesów gospodarczych i społecznych, z uwzględnieniem czynników politycznych i kulturowych, których celem jest poznanie faktów i okoliczności odpowiedzialnych za zróżnicowanie bogactwa na świecie w długim okresie trwania cywilizacji. Szczegółowe dookreślenie celu wskazuje na zwrócenie uwagi na powiązania pomiędzy zjawiskami cywilizacyjnymi o charakterze światowym, regionalnym i lokalnym; na uwarunkowania narodowe i globalne oraz na różne przesłanki, m.in. surowcowe, geograficzne, instytucjonalne, kapitałowe czy kulturowe odpowiedzialne za bogactwo i nędzę państw i narodów w omawianym okresie. Punktem wyjścia do takich analiz jest prezentacja współczesnego układu zamożności i biedy w wymiarze globalnym z wyznaczeniem pewnych kręgów terytorialnych i kulturowych pozwalających na dokonanie takiego podziału. Ma to pomóc retrospektywnemu spojrzeniu i wskazaniu rozlicznych uwarunkowań, które zostały usystematyzowane w pewne grupy problemowe, odpowiadających za ten stan rzeczy. Wskazane byłoby zrozumienie znaczenie tychże ogólnych i przypadkowych powiązań pomiędzy rzeczywistością polityczną, gospodarczą, społeczną i kulturową w procesie kształtowania się i zmiany cywilizacji przemysłowej tego okresu; różnorodność i wielokierunkowość tych procesów, zjawisko przesuwania się centrów finansowych i ich replikacji, rosnący wpływ pieniądza na kształtowanie postaw jednostki i społeczeństwa oraz wynikające z tego konsekwencje; pojęcia i terminy związane z powyższą problematyką, to dodatkowe aspekty, które powinny rozszerzyć postrzeganie tego okresu i ewolucji głównie jego struktury społeczno-gospodarczej, w tym głównie kapitału ludzkiego i kultury. Zakłada się, że pozyska umiejętności: czytania ze zrozumieniem prac naukowych z zakresu historii politycznej, gospodarczej i społecznej, ich analizy oraz formułowania wniosków na ich podstawie; wykazanie zdolności do obrony stawianych tez, formułowania dłuższych wypowiedzi ustnych w formie głosu w dyskusji oraz opracowywania zagadnień dotyczących powyższej tematyki w formie pisemnej (esej przygotowany w ramach poszczególnych spotkań). Powinien uzyskać umiejętność analizowania zagadnień społeczno-gospodarczych od 19. stulecia aż po obecną dekadę 21. w., w tym m.in. powiązania ich z różnymi innymi aspektami działalności człowieka oraz teoriami ekonomicznymi tego okresu. Ma to także na celu wpływanie na kształtowanie zrozumienia dla dziedzictwa kultury materialnej. Dyskusyjny charakter wykładu wymaga od stron aktywnego udziału w dialogu na tematy wskazane w tym sylabusie.

2. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych (jeśli obowiązują):

Oczekiwana jest podstawowa znajomość pojęć i zagadnień ekonomicznych oraz teorii naukowych na temat procesów cywilizacyjnych z uwzględnieniem ich charakteru społecznego, ekonomicznego i kulturowego.

3. Efekty kształcenia (EK) dla modułu i odniesienie do efektów kształcenia (EK) dla kierunku studiów:

Symbol EU dla zajęć/przedmiotu	Po zakończeniu zajęć i potwierdzeniu osiągnięcia EU student/ka:	Symbole EK dla kierunku studiów
EU_01	posiada wiedzę o genezie historycznej obecnych systemów gospodarczych;	K_W01; K_02; K_W03
EU_02	ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych związanych z systemami społeczno-gospodarczymi w różnych modelach kapitalizmu i socjalizmu;	K_W04;; K_W07
EU_03	orientuje się w historycznych przesłankach dotyczących kształtowania się podstaw bogactwa i ubóstwa narodów;	K_W05; K_W06; K_W11
EU_04	zna specyfikę przedmiotową i metodologiczną badań nad stosunkami gospodarczymi w długiej perspektywie czasowej i w kontekście odmiennych systemów gospodarczych i ich wpływu na poziom bogactwa;	K_W10
EU_05	potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę, gromadzić i analizować informacje oraz formułować wnioski na ich podstawie; ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach tematycznych, w tym umie prawidłowo posługiwać się pojęciami i terminami z zakresu tego przedmiotu;	K_U01; K_U02;K_U03; K_U04
EU_06	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych;	K_U07; K_U08; K_U09; K_U10
EU_07	wskazuje i określa związki istniejące pomiędzy rozwojem historycznym sfer gospodarczych a uwarunkowaniami politycznymi oraz współczesnymi uwarunkowaniami ich relacji;	K_K03
EU_08	powinien być świadom poziomu swojej wiedzy oraz umiejętności na temat historycznych i współczesnych uwarunkowań wynikających z poszerzającej się sfery gospodarki i jej wpływu na bieżącą działalność jednostki, przedsiębiorstwa i państwa; uznaje i szanuje różnice punktów widzenia wynikające z podłoża narodowego, kulturowego i społecznego;	K-K04
EU_09	poprawnie redaguje, komentuje i opatruje przypisami przygotowane teksty naukowe, zgodnie z kanonami przyjętymi w wybranych dziedzinach nauk humanistycznych i społecznych; wykazuje niezależność i samodzielność myśli, szanując w tym względzie także prawa innych osób.	K_K05

4. Treści kształcenia z odniesieniem do EK dla modułu zajęć/przedmiotu:

Treści programowe dla zajęć/przedmiotu:	Symbol EU dla zajęć/przedmiotu
WYKŁAD_01-02: bogactwo i nędza – wprowadzenie: wskaźniki i pojęcia ekonomiczne: PKB, PNB, PKB <i>per capita</i> , współczynnik Giniego; rozkład majątkowy; perspektywy postrzegania – jednostki, ideologii; teorie spiskowe – etniczna teoria spisku; wizje, przedstawiające cały grabieżczy system ciemnych – plutokratów, bankierów, spekulantów, imperialistów; nierówności społeczne, sprawiedliwość społeczna – świat nierówności i wewnętrznego zróżnicowania	EU_01; EU_02; EU_03; EU_04
WYKŁAD_03-04: bogactwo a nędza – uwarunkowania środowiskowe: znaczenie położenia geograficznego; kwestie klimatyczne; szlaki komunikacyjne; poczucie bezpieczeństwa a sąsiedztwo geograficzne; struktury administracyjne; ambicje ekspansjonistyczne a logistyka; koncentracja surowców naturalnych – m.in. tzw. pas węgla, złoża surowców strategicznych; „gorączka złota” a bogactwo lub nędza narodów; podział na Północ i Południe	EU_01; EU_02; EU_03; EU_06; EU_08
WYKŁAD_00-06: bogactwo a nędza – uwarunkowania kulturowe: kultura; religia; edukacja; media, ruchy kontestacyjne – m.in. rok 1968,	EU_01; EU_02; EU_03; EU_06; EU_08
WYKŁAD_07-08: bogactwo a nędza – uwarunkowania instytucjonalne: instytucje a polityka: jakie instytucje?; własność; prawo a prawodawstwo; centralizm państwowy a samorządność lokalna; systemy wyborcze; podmiotowość i odpowiedzialność polityczna jednostki	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07
WYKŁAD_09-10: bogactwo a nędza – uwarunkowania polityczne: systemy polityczne; centra i peryferia; polityka gospodarcza a dobrobyt i/lub nędza społeczna; interwencjonizm vs. monetaryzm: wokół Johna M. Keynesa, Ludwika von Misesa i Milтона Friedmana	EU_01; EU_02; EU_04; EU_07
WYKŁAD_11-12: bogactwo a nędza – uwarunkowania społeczne: pozycja gospodarcza jednostki – kryteria oceny; społeczne postrzeganie bogactwa i ubóstwa; przedsiębiorczość; modele gospodarcze i ich społeczna efektywność; świadomość i odpowiedzialność ekonomiczna jednostek, społeczeństw; współpraca vs rywalizacja	EU_01; EU_02; EU_06
WYKŁAD_13-14: bogactwo a nędza – w poszukiwaniu punktu zwrotnego: analiza historyczna wybranych państw; rewolucje; surowce; wynalazki; innowacyjność; prawo patentowe; przypadek	EU_01; EU_02; EU_05; EU_06
WYKŁAD_15: bogactwo a nędza – przykłady społeczeństw i państw: wygrani i przegrani – próba rekapitulacji	EU_01; EU_02

a. Zalecana literatura (wybór):

- Acemoglu D., Robinson J. A. (2014), *Dlaczego narody przegrywają. Źródła władzy, pomyślności i ubóstwa*, Poznań;
- Castells M., Himanen P. (2009), *Spółczesność informacyjna i państwo dobrobytu*, Warszawa;
- Cohen D. (2011), *Prosperity słabości*, Wydawnictwo Sonia Draga Katowice;
- Diamond J. (2007), *Upadek: dlaczego niektóre społeczeństwa upadły, a innym się udało*, Warszawa;
- Friedman M&R. (1994), *Wolny wybór*, Sosnowiec;
- Ferguson N. (2013), *Cywilizacja. Zachód i reszta świata*, Warszawa;
- Fukuyama F. (2012), *Historia ładu politycznego. Od czasów przedludzkich do rewolucji francuskiej*, Poznań;
- Fukuyama F. (2015), *Ład polityczny i polityczny regres. Od rewolucji przemysłowej do globalizacji demokracji*, Poznań;
- Gilder G. (2015), *Bogactwo i nędza*, FIJORR;
- Graeber D. (2017), *Dług. Pierwsze pięć tysięcy lat*, Warszawa;
- Hirschman O. A. (1997), *Namiętności i interesy*, Kraków;
- Hobsbawm E. (2016), *Wiek imperium: 1875-1914*, Warszawa;
- Hobsbawm E. (2015), *Wiek kapitału: 1848-1875*, Warszawa;

- Klein N. (2016), *Doktryna szoku*, Warszawa;
- Landes D. (2015), *Bogactwo i nędza narodów*, Warszawa;
- Leszczyński A. (2013), *Skok w nowoczesność. Polityka wzrostu w krajach peryferyjnych 1943-1980*, Warszawa;
- Morris I. (2015), *Dlaczego Zachód rządzi – na razie. Co schematy historyczne mówią o przyszłości*, Poznań;
- Piketty T. (2015), *Kapitał XXI wieku*, Warszawa;
- Stiglitz J. (2015), *Cena nierówności. W jaki sposób dzisiejsze podziały społeczne zagrażają naszej przyszłości?*, Warszawa;
- Warsh D. (2012), *Wiedza i bogactwo narodów. Historia odkrycia ekonomicznego*, Instytut Wiedzy i Innowacji Warszawa.

III. Informacje dodatkowe

1. Metody i formy prowadzenia zajęć umożliwiające osiągnięcie założonych EK (proszę wskazać z proponowanych metod właściwe dla opisywanego modułu lub/i zaproponować inne):

Metody i formy prowadzenia zajęć	X
Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień	X
Wykład konwersatoryjny	
Wykład problemowy	
Dyskusja	X
Praca z tekstem	
Metoda analizy przypadków	
Uczenie problemowe (Problem-based learning)	
Gra dydaktyczna/symulacyjna	
Rozwiązywanie zadań (np.: obliczeniowych, artystycznych, praktycznych)	
Metoda ćwiczeniowa	
Metoda laboratoryjna	
Metoda badawcza (dociekania naukowego)	
Metoda warsztatowa	
Metoda projektu	
Pokaz i obserwacja	
Demonstracje dźwiękowe i/lub video	
Metody aktywizujące (np.: „burza mózgów”, technika analizy SWOT, technika drzewka decyzyjnego, metoda „kuli śniegowej”, konstruowanie „map myśli”)	
Praca w grupach	
Inne (jakie?) -	
...	

2. Sposoby oceniania stopnia osiągnięcia EK (proszę wskazać z proponowanych sposobów właściwe dla danego EK lub/i zaproponować inne):

Sposoby oceniania	Symbole EU dla zajęć/przedmiotu					
	EU_01 – 09					
Egzamin pisemny						
Egzamin ustny						
Egzamin z „otwartą książką”						
Kolokwium pisemne						
Kolokwium ustne	x	x	x	x	x	
Test						

Projekt						
Esej	X	X	X	X	X	
Raport						
Prezentacja multimedialna						
Egzamin praktyczny (obserwacja wykonawstwa)						
Portfolio						
Inne (jakie?) -						
...						

3. Nakład pracy studenta i punkty ECTS :

Forma aktywności		Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny zajęć (wg planu studiów) z nauczycielem		30
Praca własna studenta*	Przygotowanie do zajęć	
	Czytanie wskazanej literatury	
	Przygotowanie pracy pisemnej, raportu, prezentacji, demonstracji, itp.	
	Przygotowanie projektu	
	Przygotowanie pracy semestralnej	30
	Przygotowanie do egzaminu / zaliczenia	30
	Inne (jakie?) -	
	...	
SUMA GODZIN		90
LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA MODUŁU ZAJĘĆ/PRZEDMIOTU		3

* proszę wskazać z proponowanych przykładów pracy własnej studenta właściwe dla opisywanego modułu lub/i zaproponować inne

4. Kryteria oceniania wg skali stosowanej w UAM:

bardzo dobry (bdb; 5,0): student w stopniu wyróżniającym opanował treści nauczania;
dobry plus (+db; 4,5): student w stopniu bardzo dobrym opanował treści nauczania;
dobry (db; 4,0): student w stopniu dobrym opanował treści nauczania;
dostateczny plus (+dst; 3,5): student w stopniu zadowalającym opanował treści nauczania;
dostateczny (dst; 3,0): student w stopniu dostatecznym opanował treści nauczania;
niedostateczny (ndst; 2,0): student nie opanował 60% treści nauczania.